

Ett ouppklarat mord

Solen lyser in genom det enda fönstret i lägenheten i hyttan Västra Haga nummer 2. Radiohandlare David Bengtsson äter lunch med sin fru Thyra. Det är den 6 augusti 1942 – och detta ska bli parets Bengtssons sista måltid tillsammans.

Thyra är nyligen hemkommen efter en dryg vecka på sjukhuset där hon fött deras fjärde barn. Parets tre större barn, Kjell, Kerstin och Sonald, är hos släktingarna i Kvarnängarna i Frykeruds socken dit de skickades när det började närma sig förlossning.

Lägenheten har bara ett enda rum och de äger ett bord, en säng samt några små träsoffor där barnen sover och en liten korg för den minsta. Det är allt de har, förutom några krukväxter i fönstret.

Egentligen skulle hyttan de bor i ha rivits för flera år sedan eftersom den är alldeles för omodern. Men det är många barnfamiljer i Karlstad som drömmer om en större bostad, de dryga 30 000 karlstadsborna blir allt fler och staden växer i rekordtakt. Nyligen avslogs familjen Bengtssons ansökan om en bostad i ett barnrikehus eftersom de statliga handläggarna inte ansåg att de var trångbodda nog.

Det är ingen lycklig tid för familjen Bengtsson, armodet är stort och de dras med kraftiga ekonomiska problem. Den första utbetalningen av moderskapspenningarna, 125 kronor, användes för att betala de mest akuta skulderna.

Paret Bengtssons sista måltid tillsammans avslutas och han tar på sig rocken för att promenera till sin radiohandel på Drottninggatan.

Det han inte vet är att han snart ska möta sin baneman.

Dagen efter, på fredagen den 7 augusti, hittar poliserna David Bengtsson i en blodpöl. Och de första poliserna på plats, kriminalkommissarie Karl Henrik Olsson och hans två kollegor, Gustaf Holm och Henrik Flygare har aldrig sett något liknande. David Bengtssons skalle är krossad på flera ställen och mordet verkar ha skett med gränslös aggressivitet. Mördaren har suttit på David Bengtsson och utdelat ett stort antal slag med något mycket tungt. Ingenting i radiohandeln är stulet och i sina fickor har han kvar sitt körkort, visitkort, nycklar och pengar, totalt 6 kronor och 56 öre.

Hans klocka har stannat på kvart över sex. Är det detsamma som tiden för dådet?

Landsfogde Anders Holmström är trött och bekymrad när han sätter sig framför sin skrivmaskin. I två dagar har han och hans mannar intensivt jagat en mördare – utan resultat. De har tagit fingeravtryck och gjort avancerade avgjutningar av skadorna i huvudet för att kunna lista ut vad som använts som mordvapen. De har också gjort vittnespsykologiska prov med flera vittnen, återskapat kvällen den 6 augusti.

Nu behöver han tidningarnas hjälp och han skriver: "Polisutredningen har pågått hela natten mellan lördagen och söndagen även som under hela söndagen för att utforska en möjlighet till ev. olycksfall. Såvitt känt är, sågs B. sist i livet på torsdag eftermiddag och personer, som anse sig sitta inne med upplysningar rörande B:s förehavande, torde skyndsamt meddela sig med kriminalpolisen i Karlstad. Alldeles särskilt vore önskvärt att de personer, som under torsdagen verkställt inbetalningar till B:s firma ville meddela detta till kriminalpolisen."

Det är många i Karlstad och i Värmland som reagerar starkt mot det som drabbat familjen Bengtsson. Tidningarnas skrivelser, framförallt Värmlands största tidning, Karlstads-Tidningen, beskriver ingående det lidande och den "smärtsamma sorg" som familjen får utstå. Det är familjens ekonomiska problem, som självklart förvärrats i och med mordet, som får värmlänningarnas empati att växa.

I en artikel den 12 augusti skriver Karlstads-Tidningen: "Säkert är det också många som ha behov av att uttrycka sin medkänsla för den så hårt prövade familjen. Karlstads-Tidningen har därför beslutat att anordna en insamling till förmån för hustrun och de fyra minderåriga barnen. Att söka bringa någon tröst i en sorg av denna art ställer sig inte lätt för utomstående, men man kan visa sin sympati och det bör också vara möjligt att hindra ett omedelbart nödläge".

Pengarna bara strömmar in. Efter en vecka är summan 913 kronor och när pengarna lämnas över till Thyra Bengtsson konstaterar hon att de nu kan köpa mat och kläder till begravningen.

"Det känns också som en lättnad och en tröst i olyckan att finna sig omgiven av så mycken sympati", säger hon.

Karlstads-Tidningen publicerar också namnen på alla de som skänkt pengar. Det är allt ifrån hembiträden, byggnadsarbetare, majorer, fruor till brödarbetare, byggmästare och läroverksfruor. Till slut ska den skänkta pengasumman komma att hamna på flera tusen kronor. En sensationell summa och en insamling som idag ter sig smått osannolik.

Måndagen den 24 augusti är mordet på David Bengtsson inte längre förstasidesstoff. Polisen har i praktiken inte kommit någonstans i utredningen under de veckor som gått, de famlar i blindo och säger bland annat till pressen att "mördaren gjorde inga misstag" och "det är så mycket i denna affär, som är mystiskt och svårt att komma tillrätta med".

Landsfogde Holmström är frustrerad och anklagar media för att ha förstört utredningen. Han menar att alla skrivelser om varenda detalj i fallet lett till att vittnen inte vågat träda fram och berätta.

"Vi får inte upp en enda människa om denna journalistik ska fortsätta", säger han bland annat.

År 1951 får polisöverkonstapel Gustaf Malby ett tips och ett utpekande. Det handlar om en man som David Bengtsson haft affärer med och varit skyldig 700 kronor. De griper den utpekade man tidigt på morgonen den 20 december i Dals Rostock och han pressas hårt då polisen i flera förhör. Men fingeravtrycken stämmer inte överens med den gripne och han släpps till slut.

Officiellt är allt över i augusti 1967 då mordet preskriberas. De stora frågorna, när, var och hur, förblir obesvarade.

Den enda chansen att få veta vad som hände David Bengtsson är att mördaren eller någon annan som vet vad som hände träder fram.

Annars förblir hans död en av Värmland stora olösta mordgåtor.

Patric Hamsch